

Klagenemnda for krav om kompensasjon og billighetserstatning
for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i
internasjonale operasjoner

Unntatt off., jf. offl § 13.1 jf. fvl § 13.1

VEDTAK

Klagesak nr.: 28/2015

Klager: [REDACTED]

Klagers prosessfullmektig: Advokat Frode Kvernrød

Klagen gjelder: Krav om kompensasjon etter
forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt
kompensasjonsordning

Beslutningsdato: 25. august 2016

I behandlingen har deltatt: Anne Stine Eger Mollestad
Marianne Abeler
Claus Brynildsen
Trond Jørgensen

Konklusjon: Klagen tas ikke til følge. Saksomkostninger for
behandlingen av saken i klageomgangen dekkes

1. Sammendrag av saksgangen

Klagen gjelder krav etter forskrift 2009-12-22 nr. 1768 om særskilt kompensasjonsordning for psykiske belastningsskader som følge av deltakelse i internasjonale operasjoner (kompensasjonsforskriften) § 4a.

██████████, født ██████████, tjenestegjorde i ██████████ i perioden ██████████ til ██████████.

Skadelidte er utdannet snekker, og har vært i arbeid siden 17-års alderen. Han begynte å arbeide ved en ██████████, men sluttet her og begynte som sjåfør og som altnuligmann ved ██████████. Etter å ha gjort dette i 4 år, tok han over gården fra barndommen og drev denne fra 1981 – 1988. I 1988 ble han skilt fra sin daværende kone, og solgte gården. Etter dette gjennomførte han ulike arbeidsmarkedstiltak, på grunn av et vanskelig arbeidsmarked. I ██████████ søkte han seg til FN-tjeneste, og reiste ut i tjeneste i ██████████.

Under tjenesten i ██████████, fikk skadelidte et slag i bakhodet fra en takluke i et pansret kjøretøy som han var fører av. Han fikk hjernerystelse og et kutt måtte sys. Han ble dimittert rett etter tjenesten. I forkant av tjenesten hadde skadelidte truffet sin nåværende kone, og de flyttet sammen til ██████████. Skadelidte deltok igjen i ulike arbeidsmarkedstiltak, og fikk etterhvert jobb som snekker. Han slet likevel mye som følge av den fysiske skaden han hadde pådratt seg i tjenesten. I mars 2000, ble han sykmeldt. Til tross for at han gjennomførte flere attføringsforsøk, lyktes han ikke i å komme tilbake i arbeidslivet. Han ble innvilget uførepensjon med 100 % fra 1. mars 2001. Skaden er godkjent som yrkesskade av folketrygden.

I 2001 framsatte han også krav overfor staten ved Statens Pensjonskasse om yrkesskadeforsikring. Kravet var grunnet i hode- og nakkeplager som han mente var forårsaket av skaden han ble påført i ██████████. Tingretten kom til at det ikke forelå årsakssammenheng mellom skaden og mannens plager. Det samme gjorde lagmannsrettens flertall.

I forbindelse med krav om kompensasjon etter den særskilte kompensasjonsordningen er det utarbeidet en spesialisterklæring fra psykolog Trond Haug. Dr. Haug konkluderer med at skadelidte har diagnosene F 43.2 Tilpasningsforstyrrelse og F 43.22 Blandet angstlidelse og depressiv lidelse. Han finner at skadelidtes psykiske problemer med sannsynlighetsovervekt er knyttet til hans somatiske plager, og at det ikke er sannsynlig at skadelidte har en selvstendig psykisk lidelse. Dr. Haug vurderer at skadelidtes psykiske lidelse gradvis ble utviklet som følge av de tiltagende somatiske lidelsene i form av smerter og bevegelseshemming, i tillegg til at han ble arbeidsufør med påfølgende prestisjetap og konkrete konsekvenser i form av inntjening og sosial status. Dr. Haug setter skadelidtes varige medisinske invaliditet til 30 %, og som i all hovedsak skyldes følgesplager av de somatiske skadene hans.

Skadelidte har ved SPKs vedtak av 16. mars 2015 fått avslag på kompensasjon etter forskriften del I (35 G) og del II (65 G). Begrunnelsen bygger på at det ikke er funnet sannsynliggjort at det er årsakssammenheng mellom skadelidtes psykiske plager og FN-tjenesten. Advokat Kvernørød har i brev av 28. april 2015 påklaget vedtaket på vegne av skadelidte. I klagen hevdes det at skadelidte ikke ville hatt psykiske problemer dersom tjenesten tenkes borte. Tjenesten må derfor anses som en nødvendig betingelse for hans psykiske plager. SPK har ikke funnet grunn til å omgjøre sitt vedtak, og saken er derfor oversendt til Nemnda for klagehandling.

Verken skadelidte eller hans advokat deltok i møte i klagenemnda.

2. Nemndas vurdering

Krav på kompensasjon etter forskrift om særskilt kompensasjonsordning, forutsetter at skadelidte er påført en varig psykisk belastningsskade som følge av tjenestegjøring i en internasjonal operasjon. Videre er det også et krav om at den psykiske belastningsskaden har medført varig ervervsmessig uførhet, jf. forskriften § 3 første ledd.

Etter forskriften del II gjelder det alminnelig krav til bevis i motsetning til kravene under 35G-ordningen, hvor det er lempeligere krav til bevis. Hva som ligger i det lempeligere beviskravet er nærmere gjennomgått i Forsvarsdepartementets tolkningsnotat av 22. november 2010 og i presiserende tolkningsnotat av 7. november 2014.

Kravene til årsakssammenheng utledes av betingelseslæren. Etter betingelseslæren vil tjenesten være årsak til skadelidtes psykiske plager dersom den har vært en nødvendig og tilstrekkelig betingelse for skadens inntreden. Det er skadelidt som bærer bevisbyrden for at det foreligger en slik nødvendig og tilstrekkelig årsakssammenheng. Årsakskravet mellom en handling og en skade er vanligvis oppfylt dersom skaden ikke ville ha skjedd om handlingen tenkes bort. Handlingen er da en nødvendig betingelse for at skaden inntreffer, jf. eksempelvis Rt. 1992 s. 64.

Basert på sakens dokumenter, og da særlig dommen fra Borgarting lagmannsrett 19. desember 2007, finner nemnda å legge til grunn at skadelidte under tjenesten i [REDACTED] ble utsatt for en fysisk skade som følge av en lem som falt mot bakhodet hans. De somatiske plagene har i stor grad plaget skadelidte senere, og har medført at skadelidte er blitt 100 % varig ervervsmessig ufør. Skadelidte har anført at denne fysiske skaden har medført at hans også har utviklet psykiske plager, og at han dermed er berettiget til kompensasjon under kompensasjonsordningene. Det er ikke omstridt at skadelidte er psykisk syk.

Det er ikke anført at det er andre hendelser under tjenesten i [REDACTED] som har påført skadelidte en psykisk belastningsskade, og det foreligger heller ikke holdepunkter i de øvrige dokumenter i saken, for at det foreligger en slik selvstendig psykisk lidelse hos skadelidte. Skadelidtes psykiske plager i dag er derfor ikke et resultat av psykiske påkjenninger under tjenesten, men har kommet som følge av den fysiske skaden han fikk mens han tjenestegjorde i [REDACTED]. Nemnda viser her til de vurderinger som fremkommer av erklæringen fra dr. Haug. Psykiske skader som springer ut av fysiske skader, vil være omfattet av alminnelige yrkesskadedekninger og trenger derfor ikke særskilt vern slik som det er etablert gjennom kompensasjonsordningen for psykiske belastningsskader. Kompensasjonsordningen omfatter kun psykiske belastningsskader som oppstår under tjeneste i internasjonale operasjoner.

På denne bakgrunn faller skadelidtes krav om erstatning utenfor ordningen, i det hans psykiske plager alene synes å springe ut av den fysiske skaden og etterfølgende hendelser.

Klagen tas etter dette ikke til følge.

For klageomgangen har advokat Kvernørud fremsatt krav om dekning av utgifter til juridisk bistand på totalt kr. 11 496,25 inkl. mva. Kravet gjelder en tidsbruk på 5 timer og 15 minutter. I henhold til forskrift av 24. juni 2011 om klagenemnda § 13, dekkes rimelige og nødvendige utgifter til juridisk bistand i anledning klageomgangen. Kravet dekkes i sin helhet.

3. Konklusjon

Klagen tas ikke til følge.

Utgifter til juridisk bistand i klagebehandlingen dekkes med kr. 11 496,25 inkl. mva.

Vedtaket er enstemmig.

Oslo, 12. oktober 2016

Anne Stine Eger Mollestad
Klagenemndas leder